

УДК 378.147:[004:005.336.2

DOI: <https://doi.org/10.31470/2518-7600-2022-15-333-348>

**FORMATION OF INFORMATION COMPETENCE OF
HIGHER EDUCATION APPLICANTS IN THE PROCESS
OF PROFESSIONAL TRAINING**

**ФОРМУВАННЯ ІНФОРМАЦІЙНОЇ
КОМПЕТЕНТНОСТІ ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ В
ПРОЦЕСІ ПРОФЕСІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ**

Оксана Плужник,

*доктор філософії, старший
викладач кафедри*

документознавства та

методики навчання,

E-mail:

oks.pluzhnik1@gmail.com

ORCID: <https://orcid.org/0000-0001-8780-8288>

Researcher ID: ACO-8479-2022

Університет Григорія

Сковороди в Переяславі,

вул. Сухомлинського, 30,

м. Переяслав, Київська обл.,

Україна, 08401

Oksana Pluzhnyk,

Ph.D. in Educational

Sciences, Senior Lecturer of

Department of Documentation

and teaching methods,

E-mail:

oks.pluzhnik1@gmail.com

ORCID: <https://orcid.org/0000-0001-8780-8288>

Researcher ID: ACO-8479-2022

Hryhorii Skovoroda University

in Pereiaslav,

30, Sukhomlynskooho Str.,

Pereiaslav, Kyiv region,

Ukraine, 08401

ABSTRACT

The article examines the essence of the concept of «information competence» and its place in the process of professional training of future specialists in specialties 015 «Professional education», 029 «Information, library and archival work». After analyzing the works of domestic and foreign scientists, it was found that information competence is understood as a set of competencies that allow effective use of information technologies in working with information in both printed and electronic form.

It is emphasized that an important factor in the formation of information and communication competence and ensuring the success of the professional activity of the future specialist is the formed informational culture of the individual, which includes the culture of knowledge of optimal ways of behaviour with signs, data, information, knowledge of mechanisms for improving technical means of production, storage and transmission of information, skills work with it and distribute it.

The components of information competence were studied from the point of view of American and domestic scientists. In the course of the research, it was found that they generally have common characteristics. Thus, American scientists see the following components of information competence: instrumental, resource, social-structural, research and publication literacy. Domestic scientists single out the following components: informational, computer-technological, and procedural-activity component.

The Standards of Higher Education of Ukraine for specialties 015 «Professional Education» and 029 «Information, Library and Archive Affairs» of the first (bachelor's) level were analyzed and their features were determined.

It was found that in the process of professional training of future specialists, an important place is occupied by the block of computer disciplines and disciplines of the information and communication cycle. It is also advisable to use professionally oriented tasks in the educational process, in the course of which the student not only acquires new abilities and skills in the discipline, but also acquires professional competencies necessary for further professional activity.

Keywords: *information competence, professional training of future specialists, «professional education», «information, library and archival work».*

Постановка проблеми. *Однією зі складових професійної компетентності майбутніх фахівців є їх інформаційна компетентність, яка набуває дедалі важливішого значення в*

сучасному суспільстві, адже майже не залишилося галузей людської діяльності, на які ще не вплинув розвиток інформаційних технологій.

Швидко зростаючий розвиток новітніх інформаційних технологій та високий рівень вимог суспільства до фахівців вимагають від викладачів закладів вищої освіти постійного оновлення освітніх комплексів та програм. Нові завдання, що стоять перед професійною освітою, потребують перегляду підходів до підвищення професійної компетентності майбутніх фахівців та змісту навчання в складних умовах сучасної освіти.

Інформаційна компетентність для формування майбутнього кваліфікованого фахівця є однією з фахових компетентностей, тому дане питання є актуальним та потребує детального дослідження.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Оскільки глобальна інформатизація є запорукою сталого розвитку держави в цілому, то дослідження даного питання є дуже актуальним і вимагає глибоко теоретичного аналізу. Невід'ємною частиною процесу інформатизації є формування у майбутніх фахівців інформаційної компетентності у процесі професійної освіти. Серед науковців, що активно займаються дослідженням інформаційної складової в системі професійних компетентностей майбутніх фахівців, можна виділити: Баловсяк Н., Головата О., Кожухар Ж., Коломієць О., Литвинська С., Сивак О., Сібрук А., Станецька Ю., Ткаченко Є., Чаркіна Т., Яворська Т.

Однак, зважаючи на стрімкий розвиток інформаційних технологій, проблема формування інформаційної компетентності у майбутніх фахівців, потребує постійного дослідження та осмислення.

Мета статті розкрити теоретичний аспект проблеми формування інформаційної компетентності у здобувачів вищої освіти в процесі їх професійної підготовки.

Виклад основного матеріалу дослідження. Природним еволюційним етапом цивілізаційного розвитку є входження до

інформаційної ери, де основними стратегічними ресурсами є знання та інформація. Саме ці компоненти стають основою нового – інформаційного суспільства, яке радикально відрізняється від попередніх цивілізацій. Забезпечення інформаційної безпеки, більше того, – реалізація державної інформаційної політики унеможливаються в разі неформованості інформаційного суспільства (Зленко, 2016).

Коломієць О., Головата О. відзначають, що сучасне суспільство потребує фахівців, які відповідали би європейському та світовому рівню компетентності учасників ринку праці. Крім того, для закладів вищої освіти соціальним замовленням інформаційного суспільства слід вважати забезпечення належного рівня інформаційної культури студента, необхідного для конкретної професійної діяльності. Це стосується зокрема й майбутніх фахівців інформаційної сфери (Коломієць & Головата, 2021).

За визначенням ЮНЕСКО, інформаційна компетентність означає набір навичок, ставлень і знань, необхідних для того, щоб знати, коли потрібна інформація, щоб допомогти вирішити проблему чи прийняти рішення, як сформулювати цю інформаційну потребу в пошукових термінах і якою мовою, а потім ефективно шукати інформацію, відновлювати її, інтерпретувати й розуміти, систематизувати, оцінювати її достовірність і автентичність, актуальність, повідомляти про це іншим, якщо необхідно, а потім використовувати її для досягнення кінцевих цілей (Forest Woody Horton Jr., 2008).

Проаналізувавши праці вітчизняних науковців, Ткаченко Є. зазначає, що під інформаційною компетентністю розуміють сукупність компетенцій, пов'язаних із роботою з інформацією у всіх її формах і представленнях, які дозволяють ефективно користуватись інформаційними технологіями різних видів як у традиційній друкованій формі, так і комп'ютерними телекомунікаціями, працювати з інформацією в різних її формах і представленнях як у повсякденному житті, так і в професійній діяльності (Ткаченко, 2019).

Як зауважують науковці Сивак О., Станецька Ю., формування інформаційної компетентності документознавців є важливим складником його професіоналізму. Системне, цілісне уявлення про інформаційну компетентність, виділення її структури, обґрунтування критеріїв, функцій і рівнів її сформованості дає змогу цілеспрямовано й ефективно організувати навчальний процес у рамках освітньої діяльності, підвищити рівень наочно спеціальних знань, ухвалювати ефективні рішення в роботі, цілеспрямовано і системно розвивати знання, вміння та навички учня в системі діяльності, що в типовому наслідку є основним компонентом підвищення якості професійної освіти документознавця (Сивак & Станецька, 2019).

На думку Кожухар Ж., важливим чинником формування інформаційно-комунікативної компетентності та забезпечення успішності професійної діяльності майбутнього фахівця є сформована інформаційна культура особистості, як необхідний фактор соціалізації в інформаційному суспільстві. Формування інформаційної культури дозволить оптимізувати процес засвоєння майбутніми фахівцями-документознавцями певної системи знань, норм і цінностей, що призведе до утворення нового типу світогляду – інформаційного, а також дозволять йому компетентнісно виконувати свої професійні обов'язки (Кожухар, 2016).

Погоджуємося із Чаркіною Т., яка розглядає інформаційну культуру в інформаційно-технологічному аспекті як культуру знання оптимальних способів поведінки зі знаками, даними, інформацією, знання механізмів вдосконалення технічних засобів виробництва, зберігання й передачі інформації, вміння працювати з нею та поширювати. Невід'ємною частиною інформаційної культури у цьому аспекті є знання нових інформаційних технологій. Тобто інформація та способи її трансляції, обробки для використання визначаються як основна рушійна сила прогресу (Чаркіна, 2022).

Американські науковці виділяють такі невід'ємні компоненти інформаційної компетентності:

- Інструментальна грамотність – уміння використовувати друковані та електронні ресурси, включаючи програмне забезпечення.
- Ресурсна грамотність – здатність розуміти форму, формат, розташування та методи доступу до інформаційних ресурсів.
- Соціально-структурна грамотність – знання про те, як інформація соціально розміщена та вироблена. Це включає розуміння процесу наукової публікації.
- Дослідницька грамотність – здатність розуміти та використовувати інструменти інформаційних технологій для проведення досліджень, включаючи програмне забезпечення, пов'язане з галуззю застосування.
- Публікаційна грамотність – здатність створювати текстовий або мультимедійний звіт про результати дослідження (Information Literacy).

Багатьма вітчизняними науковцями виокремлюються схожі складові. Зокрема, Баловсяк Н. в складовій інформаційної компетентності виділяє такі компоненти:

1) інформаційна компонента (стосується роботи з інформаційними ресурсами у різних їх формах і представленнях);

2) комп'ютерна або комп'ютерно-технологічна компонента (стосується роботи з комп'ютерною технікою та визначає уміння та навички щодо роботи з сучасними комп'ютерними засобами та програмним забезпеченням);

3) процесуально-діяльнісна компонента (стосується використання засобів сучасних інформаційних технологій стосовно роботи з інформаційними ресурсами, визначає здатність застосовувати сучасні засоби інформаційних та комп'ютерних технологій до роботи з інформаційними ресурсами та розв'язування різноманітних задач) (Баловсяк, 2006).

Часто інформаційну компетентність ототожнюють із цифровою компетентністю та медіа грамотністю, оскільки одним із аспектів інформаційної компетентності є здатність критично оцінювати медіа та володіти інструментами обробки інформації. Проте інформаційна компетентність виходить за рамки володіння цифровими технологіями та уміння критичного мислення. Вона передбачає вміння працювати з будь-якими джерелами інформації (усними, письмовими, аналоговими й електронними / цифровими), а також з усіма видами і типами інформаційних ресурсів.

Оскільки інформація стала невід'ємним елементом сучасності, то виникла потреба у таких фахівцях, які вміють професійно з нею працювати за допомогою нових цифрових технологій.

Кафедрою документознавства та методики навчання Університету Григорія Сковороди в Переяславі забезпечується підготовка майбутніх фахівців за спеціальностями 015 «Професійна освіта», 029 «Інформаційна, бібліотечна та архівна справа».

Згідно Стандарту вищої освіти України № 1460 від 21.11.2019 р. за спеціальністю 015 «Професійна освіта» першого (бакалаврського) рівня майбутній фахівець повинен:

- використовувати інформаційні і комунікаційні технології;
- використовувати сучасні інформаційні технології та спеціалізоване програмне забезпечення та інтегрувати їх в освітнє середовище;
- збирати, аналізувати та інтерпретувати інформацію (дані) відповідно до спеціалізації (Стандарти вищої освіти).

Згідно Стандарту вищої освіти України № 1378 від 12.12.2018 р. за спеціальністю 029 «Інформаційна, бібліотечна та архівна справа» першого (бакалаврського) рівня майбутній фахівець повинен:

- здійснювати відбір, аналіз, оцінку, систематизацію, моніторинг, організацію, зберігання, розповсюдження та надання в користування інформації та знань у будь-яких форматах;

- використовувати методи систематизації, пошуку, збереження, класифікації інформації для різних типів контенту та носіїв;
- підтримувати ділову комунікацію з усіма суб'єктами інформаційного ринку;
- впроваджувати інноваційні технології виробництва інформаційних продуктів і послуг, підвищувати якість інформаційного обслуговування користувачів інформаційних, бібліотечних та архівних установ;
- проектувати та створювати документно-інформаційні ресурси, продукти та послуги;
- використовувати автоматизовані інформаційно-пошукові системи, організувати електронні бібліотеки та архіви;
- опановувати та застосовувати технології системного аналізу інформаційної діяльності (Стандарти вищої освіти).

Тож одним із ключових завдань сучасної вищої професійної освіти є формування у здобувачів інформаційної компетентності, як здатності до швидкого сприйняття і опрацювання великих обсягів інформації, володіння сучасними технологіями і засобами роботи з різноманітними даними. Майбутні фахівці повинні вміти вільно орієнтуватися в інформаційному просторі, знаходити необхідну інформацію та оперувати нею відповідно до власних потреб і до запитів інформаційного суспільства.

Яворська Т. вважає, що інформаційна компетентність майбутніх професіоналів базується на комплексі знань, умінь, навичок щодо роботи з програмними та інформаційними сервісами на основі використання сучасних інформаційно-комунікаційних технологій. Її рівень визначається здатністю майбутніх фахівців ефективно виконувати інформаційну діяльність, яка здійснюється шляхом організації документаційних систем на підприємствах різних галузей, державних архівах, інших закладах різних форм власності, реалізації інформаційних процесів таких як: збір, пошук,

перетворення, опрацювання, аналіз, накопичення, зберігання, поширення інформації (Яворська, 2018).

Литвинська С., Сібрук А. відзначають, що під час навчання студенти повинні відмежуватися від механічного запам'ятовування і заучування знань, а перейти до активного оволодіння системою компетентностей. У навчальному процесі важливо впроваджувати інноваційні технології, які ґрунтуються на практичних результатах інформатизації суспільства. Це сприятиме становленню нового інформаційно-комунікаційного середовища, що є важливою умовою розвитку професійних та особистісних якостей документознавців. Необхідно навчити студентів працювати з інформацією на новітніх носіях, з хмарними технологіями, впроваджувати освітній досвід передових країн Європи, Америки, Азії. Тому в навчальних планах підготовки документознавців одне з основних місць займає блок комп'ютерних дисциплін. Це значно підвищує рівень підготовки українських випускників (Литвинська & Сібрук, 2020).

Важливою умовою формування інформаційної компетентності здобувачів є розроблення і впровадження в освітній процес комплексу дисциплін інформаційно-комунікативного циклу («Основи зв'язків з громадськістю», «Комунікативний менеджмент», «Етика інформаційних комунікацій», «Документно-інформаційні комунікації», «Інформаційні системи та технології забезпечення діловодства», «Корпоративна культура» тощо), що становить базову основу підготовки майбутнього фахівця до професійної діяльності та забезпечує ефективне формування як інформаційної культури, так і теоретичних знань та практичних умінь.

Знання, отримані під час вивчення дисциплін інформаційно-комунікативного циклу, майбутній фахівець удосконалюватиме впродовж усієї своєї професійної діяльності, оскільки компетентнісний підхід у викладанні таких дисциплін значно покращить фахову підготовку

майбутніх фахівців, задовольнить нагальну соціальну потребу суспільства в універсальних фахівцях.

Формування інформаційної компетенції у здобувачів також доцільно здійснювати за допомогою професійно орієнтованих завдань, в ході виконання яких студент не тільки оволодіває новими вміннями і навичками з дисципліни, а й набуває професійних компетенцій, необхідних в подальшій професійній діяльності. Такі спеціально підібрані професійно орієнтовані практичні завдання демонструють важливість вивченого матеріалу в майбутній професійній діяльності здобувача, а тому викликають більшу зацікавленість і формують позитивну мотивацію.

У навчальних планах кафедри документознавства та методики навчання Університету Григорія Сковороди в Переяславі перелік освітніх компонентів сформовано таким чином, щоб здобувач вищої освіти, а в майбутньому фахівець, максимально відповідав сучасним вимогам роботодавців та реалізував себе у професійній діяльності. Зв'язок із сучасними вимогами та умовами праці забезпечується через організацію освітнього процесу у двох напрямках: теоретичному й практичному. Такий підхід забезпечує формування необхідних компетенцій у здобувачів та дозволяє їм бути успішними фахівцями-практиками, яких потребує сучасний ринок праці (Плужник, 2021).

Висновки. Сьогодні вища освіта покликана підготувати майбутнього фахівця до роботи з інформаційними ресурсами у різних їх формах, навчити підбирати необхідну інформацію, аналізувати її та використовувати для професійної діяльності, користуватися сучасними комп'ютерними засобами та програмним забезпеченням.

Раніше в освітньому процесі викладач був основним джерелом отримання інформації. Сьогодні ж роль викладача змінюється на роль консультанта, який здебільшого організовує самостійну дослідницьку роботу здобувачів, адже останнім часом прогресує тенденція до зменшення аудиторних годин та

збільшення годин для самостійної роботи студентів. Таке спрямування значно поглиблює необхідність застосування здобувачами новітніх інформаційних технологій для пошуку, аналізу, обробки та використання необхідної інформації. В той же час викладач повинен навчити правильно використовувати сучасні технічні та інформаційні засоби, шляхом формування у здобувачів вищої освіти інформаційної компетенції.

Інформаційна компетентність є спільною для всіх дисциплін, для всіх освітніх середовищ і для всіх рівнів освіти. Вона формує основу для свідомого навчання та розвитку впродовж життя. Коли здобувачі не розуміють, як знайти необхідну інформацію, як отримати до неї доступ та як опрацювати її, вони втрачають свободу самостійно шукати та критично аналізувати інформацію, свободу приймати особисті обґрунтовані рішення щодо професійних питань. У цьому контексті інформаційна грамотність піднімається до рівня світогляду, який визнає, що доступна величезна кількість інформації, і що освічений громадянин повинен володіти здатністю використовувати її для покращення свого життя та життя оточуючих.

ДЖЕРЕЛА ТА ЛІТЕРАТУРА

1. Баловсяк, Н. (2006). Структура та зміст інформаційної компетентності майбутнього спеціаліста. Науковий часопис НПУ імені М.П. Драгоманова. Серія 2. Комп'ютерно-орієнтовані системи навчання, (4 (11)), 150-153.
2. Зленко А. (2016). Вплив інформаційно-комунікаційних технологій на соціально-економічні процеси у демократичному суспільстві. «Society. Document. Communication». «Соціум. Документ. Комунікація», (1), 246-256. URL: <https://sdc-journal.com/index.php/journal/article/view/141>.
3. Кожухар Ж.В. Засоби підготовки майбутніх бакалаврів документознавців до формування інформаційно-комунікативної компетентності. Гуманітарний вісник ДВНЗ «Переяслав-Хмельницький державний педагогічний

університет імені Григорія Сковороди». Додаток 3 до Вип. 36, Том IV (20): Тематичний випуск «Міжнародні Челпанівські психолого-педагогічні читання». Київ: Гнозис, 2016. С. 202-211.

4. Коломієць, О., & Головата, О. (2021). Формування інформаційної культури майбутнього фахівця у контексті сучасних освітніх завдань. «Society. Document. Communication». «Соціум. Документ. Комунікація», 1(10), 310-333. URL: <https://doi.org/10.31470/2518-7600-2020-10-310-333>.

5. Литвинська, С., & Сібрук, А. (2020). Професійна підготовка документознавців у закладах вищої освіти України. «Society. Document. Communication». «Соціум. Документ. Комунікація», 10, С. 334-359. URL: <https://doi.org/10.31470/2518-7600-2020-10-334-359>.

6. Плужник, О. (2021). Формування цифрової компетентності у майбутніх фахівців із документознавства та інформаційної діяльності. «Society. Document. Communication». «Соціум. Документ. Комунікація», 1(13), 331-344. URL: <https://doi.org/10.31470/2518-7600-2021-13-331-344>.

7. Сивак О.А., Станецька Ю.О. Формування фахових компетентностей у майбутніх документознавців. Педагогіка формування творчої особистості у вищій і загальноосвітній школах : зб. наук. пр. / [редкол.: А.В. Сущенко (голов. ред.) та ін.]. Запоріжжя : КПУ, 2019. Вип. 62. 242 с. Т. 2. С. 168-172.

8. Стандарти вищої освіти. Міністерство освіти і науки України: вебсайт. URL: <https://mon.gov.ua/ua/osvita/visha-osvita/naukovo-metodichna-rada-ministerstva-osviti-i-nauki-ukrayi-ni/zatverdzeni-standarti-vishoyi-osviti> (дата звернення: 12.05.2022).

9. Ткаченко Є. Інформаційні компетентності фахівців у сучасному суспільстві. *Освіта як чинник формування креативних компетентностей в умовах цифрового суспільства*: м-ли міжнар. наук.-практ. конф. Запоріжжя, 2019. С.171-174.

10. Чаркіна Т. (2022). Проблеми дослідження інформаційної культури. Актуальні проблеми філософії та соціології, (33), 67-71. URL: <https://doi.org/10.32837/apfs.v0i33.1053>.

11. Яворська Т. Інформаційна складова в структурі професійних компетентностей майбутніх документознавців. *Бібліотекознавство. Документознавство. Інформологія*. Київ, 2018. № 4. С. 64-70.

12. Information Literacy. Otterbein University: website. URL: <https://otterbein.libguides.com/infolit/whatinfolit> (дата звернення: 11.05.2022).

13. Forest Woody Horton Jr. *Understanding Information Literacy: A Primer*. UNESCO. 2008. URL: <https://unesdoc.unesco.org/ark:/48223/pf0000157020> (дата звернення: 11.05.2022).

REFERENCES

1. Balovsiak, N. (2006). *Struktura ta zmist informatsiinoi kompetentnosti maibutnoho spetsialista* [The structure and content of the information competence of the future specialist]. *Naukovyi chasopys NPU imeni M.P. Drahomanova. Seriiia 2. Kompiuterno-orientovani systemy navchannia*, (4 (11)), 150-153 [in Ukrainian].

2. Zlenko A. (2016). *Vplyv informatsiino-komunikatsiinykh tekhnolohii na sotsialno-ekonomichni protsesy u demokratychnomu suspilstvi* [The impact of information and communication technologies on socio-economic processes in a democratic society]. «*Sotsium. Dokument. Komunikatsiia*», (1), 246-256. URL: <https://sdc-journal.com/index.php/journal/article/view/141> [in Ukrainian].

3. Kozhukhar Zh.V. *Zasoby pidhotovky maibutnikh bakalavriv dokumentoznavtsiv do formuvannia informatsiino-komunikatyvnoi kompetentnosti* [Means of preparation of future bachelors of document studies for the formation of informational and communicative competence]. *Humanitarnyi visnyk DVNZ «Pereiaslav-Khmelnitskyi derzhavnyi pedahohichniyi universytet imeni Hryhoriia Skovorody»*. Dodatok 3 do Vyp. 36, Tom IV (20): *Tematychnyi vypusk «Mizhnarodni Chelpanivski psykhologo-pedahohichni chytannia»*. Kyiv: Hnozys, 2016. S. 202-211 [in Ukrainian].

4. Kolomiets, O., & Holovata, O. (2021). Formuvannia informatsiinoi kultury maibutnoho fakhivtsia u konteksti suchasnykh osvitnikh zavdan [Formation of the information culture of the future specialist in the context of modern educational tasks]. «Sotsium. Dokument. Komunikatsiia», 1(10), 310-333. URL: <https://doi.org/10.31470/2518-7600-2020-10-310-333>.

[in Ukrainian].

5. Lytvynska, S., & Sibruk, A. (2020). Profesiina pidhotovka dokumentoznavtsiv u zakladakh vyshchoi osvity Ukrainy [Professional training of document experts in higher education institutions of Ukraine]. «Society. Document. Communication». «Sotsium. Dokument. Komunikatsiia», 10, S. 334-359. URL: <https://doi.org/10.31470/2518-7600-2020-10-334-359>

[in Ukrainian].

6. Pluzhnyk, O. (2021). Formuvannia tsyfrovoy kompetentnosti u maibutnykh fakhivtsiv iz dokumentoznavstva ta informatsiinoi diialnosti [Formation of digital competence in future specialists in document studies and information activities]. «Sotsium. Dokument. Komunikatsiia», 1(13), 331-344. <https://doi.org/10.31470/2518-7600-2021-13-331-344> [in Ukrainian].

7. Syvak O.A., Stanetska Yu.O. Formuvannia fakhovykh kompetentnosti u maibutnykh dokumentoznavtsiv [Formation of professional competences in future document experts]. Pedahohika formuvannia tvorchoi osobystosti u vyshchii i zahalnoosvitnii shkolakh : zb. nauk. pr. / [redkol.: A.V. Sushchenko (holov. red.) ta in.]. Zaporizhzhia : KPU, 2019. Vyp. 62. 242 s. T. 2. S. 168-172 [in Ukrainian].

8. Standarty vyshchoi osvity [Standards of higher education]. Ministerstvo osvity i nauky Ukrainy: vebсайт. URL: <https://mon.gov.ua/ua/osvita/visha-osvita/naukovo-metodichna-rada-ministerstva-osviti-i-nauki-ukrayini/zatverdzheni-standarti-vis-hoyi-osviti> (data zvernennia: 12.05.2022) [in Ukrainian].

9. Tkachenko Ye. Informatsiini kompetentnosti fakhivtsiv u suchasnomu suspilstvi [Information competences of specialists in modern society]. Osvita yak chynnyk formuvannia kreatyvnykh

kompetentnosti v umovakh tsyfrovoho suspilstva: m-ly mizhnar. nauk.-prakt. konf. Zaporizhzhia, 2019. S.171-174 [in Ukrainian].

10. Charkina T. (2022). Problemy doslidzhennia informatsiinoi kultury [Problems of information culture research]. Aktualni problemy filosofii ta sotsiologii, (33), 67-71. <https://doi.org/10.32837/apfs.v0i33.1053> [in Ukrainian].

11. Yavorska T. Informatsiina skladova v strukturі profesiinykh kompetentnosti maibutnikh dokumentoznavtsiv [Information component in the structure of professional competences of future document scholars]. Bibliotekoznavstvo. Dokumentoznavstvo. Informolohiia. Kyiv, 2018. № 4. S. 64-70 [in Ukrainian].

12. Information Literacy. Otterbein University: website. URL: <https://otterbein.libguides.com/infolit/whatinfolit> (data zvernennia: 11.05.2022) [in English].

13. Forest Woody Horton Jr. Understanding Information Literacy: A Primer. UNESCO. 2008. URL: <https://unesdoc.unesco.org/ark:/48223/pf0000157020> (data zvernennia: 11.05.2022) [in English].

АНОТАЦІЯ

У статті досліджено сутність поняття «інформаційна компетентність» та його місце у процесі професійної підготовки майбутніх фахівців за спеціальностями 015 «Професійна освіта», 029 «Інформаційна, бібліотечна та архівна справа». Проаналізувавши праці вітчизняних та зарубіжних науковців, з'ясовано, що під інформаційною компетентністю розуміють сукупність компетенцій, які дозволяють ефективно користуватись інформаційними технологіями у роботі з інформацією як у друкованій формі, так і в електронній.

Підкреслено, що важливим чинником формування інформаційно-комунікативної компетентності та забезпечення успішності професійної діяльності майбутнього фахівця є сформована інформаційна культура особистості, яка включає культуру знання оптимальних способів поведінки зі знаками, даними, інформацією, знання механізмів

вдосконалення технічних засобів виробництва, зберігання й передачі інформації, вміння працювати з нею та поширювати.

Досліджено компоненти інформаційної компетентності з точки зору американських науковців та вітчизняних. В ході дослідження з'ясовано, що вони в цілому мають спільні характеристики. Так американські вчені вбачають складовими інформаційної компетентності: інструментальну, ресурсну, соціально-структурну, дослідницьку та публікаційну грамотність. Вітчизняними науковцями виокремлюються такі складові: інформаційна, комп'ютерно-технологічна та процесуально-діяльнісна компонента.

Проаналізовано Стандарти вищої освіти України за спеціальностями 015 «Професійна освіта» та 029 «Інформаційна, бібліотечна та архівна справа» першого (бакалаврського) рівня та визначено їх особливості.

З'ясовано, що в процесі професійної підготовки майбутніх фахівців важливе місце займає блок комп'ютерних дисциплін та дисциплін інформаційно-комунікативного циклу. Також доцільно використовувати в освітньому процесі професійно орієнтовані завдання, в ході виконання яких студент не тільки оволодіває новими вміннями і навичками з дисципліни, а й набуває професійних компетенцій, необхідних в подальшій професійній діяльності.

Ключові слова: інформаційна компетентність, професійна підготовка майбутніх фахівців, «професійна освіта», «інформаційна, бібліотечна та архівна справа».